

Ayşegül GENÇ

ile
Söyleşi

Konuşan:
Şeyma SUBAŞI

1978 yılında Konya'da doğdu. Selçuk Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Maden Mühendisliği bölümünden 1999 yılında mezun oldu. Çeşitli dergilerde deneme ve öyküleri yayımlandı. *Kuşu Boynu* adlı romanı ile ESKADER yılın romanı ödülüne layık görüldü.

2007 yılından beri *Genç Dergi*'de yazan Ayşegül Genç, evli ve iki çocuk annesidir.

Yayımlanmış kitapları:

Metropol Bedevisi / Genç Kitaplığı
(2010)

Ölü Serçe Dönemeci (2013)

Çile Kırgını (2014)

Dünyayı Kurtaran Kız (2014)

Kuşu Boynu (2016)

İç Bir Şey (2017)

“Kötülüğü överek ve iyiliği değersizleştirerek aradaki çizgiyi silmeye çalışan kitaplar var. Oysa biz iyi ve kötü arasındaki çizgi silinmesin, ara açılsın, birbirlerine karışmasınlar diye çabalamak zorundayız.”

- **Yakın zamanda çıkan İç Bir Şey adlı romanınızı, “kalbi kırık ölenlere” ithaf ediyorsunuz. Eserinizde “derdin” ön plana çıktığı bir atmosfer olduğunu düşünüyorum ki yazarlık hayatınız boyunca sizin eserleriniz bir tez olarak kabul edilse özetle yer alan anahtar kelimelerden birinin “dert” olacağını düşünürüm.**

Teşekkür ederim. Bir insanı bakışlarından tanırırsınız, sanatçıları ise gördüklerinden tanırırsınız. Ben ne tarafa dönersem döneyim derdimi görüyorum, benim gördüklerimi okuyanlar da derdimi görmüş oluyor bir nevi.

- **Romandaki karakterlerden biri olan Keçisakal ise kendini kazıyıp durmanın bir kitabı gibi. Seyla da dilinden en edebî cümlelerin dö-küldüğü naif bir karakter. Tahay-yilde konuşmak isteyeceğimiz bir roman karakteri olabilirler mi? İç Bir Şey’de biraz da buna ortak ediyorsunuz bizleri. Aynı zamanda kendinizi de.**

Roman yazmak, bulacağına emin olduğun şeyi aramak değildir. Kaybolmuş olanı, belki de hiç olma-

yanı aramaktır. İnsan yaşlandıkça en çok saflığını kaybeder. Her kötülüğü görmüş, her acıya şahit olmuş insan; hayret duygusunu ve irkilmeyi kaybeder. Romancı, kelimeleri kullanarak insan ruhunda küçük dokunuşlar yapar. O, saf noktayı arar. İnsanı irkiletecek noktaların peşine düşer. İnsanı ağlatmak da güldürmek de kızdırmak da kolaydır, acıklı ve komik pek çok roman yok satar bu yüzden ama bu okuyucunun/insanın zaaflarından yararlanmaktan başka neye yarar? Asıl mesele irkilmedir. İrkilme saflıktan kaynaklanır çünkü. Saf olan noktaya dokunmak insanı bir anlığına kendinden çıkarıp kendine getirir. Yazdıklarımı okurken ara sıra bir irkilme yaşıyorsa okuyucu, bu benim için en kıymetli olandır.

Bazen kendinden yola çıkar başkasını bulursun, bazen başkasında olandan kendine yol bulursun. Okuyucuyu bu arayışa ortak etmek kendinde olmayana da ortak etmektir. Bu açıdan incitir. Yazar kendindeki saf noktaları ararken elleri yorulur. Bu arayışa okurun ellerini de ortak etmek ister.

- **Keçisakal'da eserleri “tutmamış” ama aslında kaliteli bir şairin dünyasını görüyorum. Bu konu hakkında neler söylenebilir?**

Bir şairin, şiirinden başka tutunacak neyi vardır. Şiiri bırakan ve başka varlıklara tutunana da şair demeyiz. Bu açıdan dünya enkaza dönüşse bile söz bizim hazinemizdir. Söz, içinde güzelliğe çağırın bir tohum barındırır. Sözden umudunu kesen tebliğden, nasihatten, çağrıdan, davetten umudunu kesmiş demektir. Gidişattan razı olmamayı gelecek olanın güzelliğini gösterecek dile getirmenin bir yöntemidir şiir.

- **İç Bir Şey, içine doğdukları ortamda öncelikli amaçları “hayatta kalmaya çalışmak” olan insanların hikâyesi... Savaş hakkında, özellikle de ülkelerini terk etmeyen ama savaşa maruz kalan insanlar hakkında neler söylenebilir?**

Savaş varsa ülkenizde kalmak da zordur, gitmek de. Yaşlıların yaşta ölmek hakkını bile ellerinden aldılar. Yaşlı başlı adamlar, ellerinde pazar çantaları ve bastonları ile terk ediyorlar evlerini. Ölmek için ödünç yatak arıyorlar. “Göçmenlerin iki kalbi vardır.” diyor Ali Ayçil. Biri ülkesinde atar, diğeri geldiği yerde. İki kalbiniz varsa iki kere kırılacaksınız demektir.

- **Kitapta aslında var olan edebî kamuya da bir eleştiri olan atıflar**

“Duyguyu diri tutup kurguyu bölerek yeni bir anlatım ortaya koymaya çalışıyorum.”

söz konusu. Özellikle yazarların okura seslendiği kısımlarda görüyoruz bunu. Size göre bu bağlamda günümüz edebiyat camiasının en büyük sorunları nelerdir? Belki bu sorudan şuraya da yönelebiliriz: Artı olan bir şeyler var mı? En azından kendi yazarlık serüveninizde ve sizin “kendine ait oda”ınızda?

İki ucu da bir arada yaşıyoruz. Çok iyi eserler de var, çok kötülere de. Bir derdi olan yazarların birliğini “kalp kırıklığından” yola çıkarak sağlamak istedim. Her birimiz hakikati arıyoruz. Kimi şiirle, kimi romanla, kimi öyküyle... Bu arayış kırılmayı da beraberinde getiriyor çoğu zaman. O kırık nokta, insan olmaya en yakın noktadır. Onu kelimelerle öyle bir sarar ve onarırsınız ki o zayıf nokta, zamanla insanın en sağlam yeri hâline gelir. Yazmak, bir yönü ile iyi ve kötü arasındaki çizgiyi derinleştirmeye çalışmaktır. Kötülüğü överek ve iyiliği değersizleştirerek aradaki çizgiyi silmeye çalışan kitaplar var. Oysa biz; iyi ve kötü arasındaki çizgi silinmesin, ara açılsın, birbirlerine karışmasınlar diye çabalamak zorundayız. Dünya düz ve pürüzsüz olursa iyiye kötü, kötüye iyi denirse insan olmanın bir

kalp, bir vicdan taşımanın anlamı kalmaz.

- **Romandaki kurguda bazı tercihlerin bilinçli yapıldığı söylenebilir mi? Mesela “İçinde Bir Şey Olan Yazarlar Topluluğu”nun “mağara”da bulunması, insanlara buradan seslenmeleri buna örnek verilebilir mi?**

Çocukluğumda anneannemin evinin tavan arasında çok gezinirdim. Tavan arasında bir delik vardı, oradan evin içindeki insanları seyredirdim. Onların o hâli bana çok ilginç gelirdi. Uzaktan bakmak, insanı ailesine daha çok yaklaştırıyor. Onların arasında “kendi eksikliğinizi” görmek sizi başka duygularla buluşturuyor. Mağaradan bakınca da böyle. Toplum içindeki kendinizi ve kendi eksikliğinizi bulmanız kolaylaşıyor. Toplumdan kendinizi çektiğiniz zaman bir boşluk oluşmuyorsa siz bir hiçsiniz demektir. Bu insanı yaralar. O boşluğu dolduracak hasleti bulmak ve diğer insanlardan sizi ayıran yönü parlatmak için dışarıdan bakmak -kendini tanımak ve kendini imar adına- gereklidir.

- **İç Bir Şey’in kurguya müdahalesi farklı bir tarz olmuş. Romanı bu şekilde yazma fikri nasıl doğdu?**

Kendi iç çatışmamdan doğdu. Savaş var; insanlar ölüyor, sakat kalıyor, çocuklar kayboluyor ve benim elimden sadece yazmak geliyor. Yukarıdan ve dışarıdan yazmamak için kendi savaşımı vermek zorundasın. Bunu bu yolla yansıtmaya çalıştım.

- **Çatışma duygusu romanda canlı tutuluyor. Seyla’nın sonunu okuyucular olarak hepimiz merak ediyoruz. Buna benzer,**

bir romanı roman yapan unsurlar hakkında kuramsal anlamda neler söylemek istersiniz?

Hem parçalı kurgu şeklinde yazmak hem de heyecanı/merakı diri tutmak kolay değil. Hayatlarımız sürekli bölünüyor. Bildirim sesleri, anonslar, alarmlar, sloganlar... Bölük pörçük bir hayat. Diğer yandan ilginç bir şekilde mana/anlam, bu bölünmeleri onarmaya devam ediyor. Duyguyu diri tutup, kurguyu bölerek yeni bir anlatım ortaya koymaya çalışıyorum. Şiirin, öykünün sıkı yapısını romanın parçalarında yakalamak ve bu sıklığı sıkıcı hâle getirmemek zor bir iş ama insanın bugünkü yaşayışına uygun bir anlatım biçimi gibi geliyor.

• ***Romanın sonunda Aksak karakterinin sözleri, bana bir Cahit Zarifoğlu mısrasını anımsatıyor. Karakter yoluyla “yaklaşmakta olanın yaklaştığına dair” bir dikkate değindiğinizi düşünüyorum? Burada “su” metaforuna yüklenen anlam hakkında söylemek istedikleriniz olur mu? Aynı zamanda Aksak’ın sanattaki humor kavramını hatırlatır şekilde romana mizahi bir yön kattığı söylenebilir mi?***

Bugün yaşananları geçmiş kavimler yaşadılar ve helak oldular. Suyula helak oldular, rüzgârla veya

başka şekilde helak oldular. Seyla, kelime anlamı olarak sel suyu demek zaten. Suyun emre boyun eğmiş, rahmetin bir emirle azaba dönmüş hâli. Zaman da gökte kıvrıyor, bir emir bekliyor. Her şeyi önüne katıp götürmek için.

Aksak, okuru simgeliyor. Okurun trajikomik hâlini. Zengin ama sokaklarda yaşayan, bilgili ama sokağın dilinden başkasına dili dönmeyen biri Aksak. Kendiyle ve etrafıyla dalga geçiyor. En büyük özelliği, kimseye müdanasının olmaması. Yol boyunca bazen değerli olanı değersizleştirerek, bazen de değersiz olana kendinden değer atfederek ilerliyor. Ta ki ölümle karşılaşana kadar. Ölüm yolu yutuyor, Aksağın dilini yutup kendi dilini kendi imar ediyor.

Büyük yazarın, okuyuculara seslenmesi yerine, büyük okuyucuya seslenen yazarlar oluşturuyor *İç Bir Şey*’i. Büyük okuyucu ise ölümle karşılaştığı an büyüklüğünü kaybediyor belki de.

• ***Son söz olarak Seyla’yı kurtaran yazara sizin nezdinizde teşekkürü borç bilirken sorulara cevap verme zahmetine katlandığınız için teşekkür ediyorum.***

Bu incelikli sorular için ben teşekkür ederim.